

Babos Tibor

Az új francia stratégia katonapolitikai értékelése

A stratégia a tér és az idő felhasználásának művészete.

A teret átalakíthatjuk, az elvesztegetett időt soha.

Napóleon

A Franciaország új biztonsági és katonapolitikai stratégiáját tartalmazó, 350 oldalas Fehér Könyvet Nicolas Sarkozy elnök 2008. június 17-én hozta nyilvánosságra. A dokumentum tulajdonképpen annak bizonyítéka, hogy Franciaország gyökeresen szakít a negyven esztendeje folytatott „gaulleista” politikával. E folyamat következő lépcsőfoka a 2008. július 1-jével megkezdődött francia EU-elnökség, betetőzését pedig a NATO 60. évfordulóján, a Németország és Franciaország által Kehl-Strasbourgban megrendezendő csúcstalálkozó jelenti majd 2009 áprilisában, amely megerősíti majd az 1963-as egyezményen alapuló francia–német szövetséget. Biztonságpolitikai elemzők azt várják, hogy ezzel Franciaország visszaintegrálódik a NATO-ba. Mindez összességében új stratégiai távlatokat nyit a NATO, az EU, az európai integráció és a transzatlanti kapcsolatok előtt egyaránt.

E tanulmány célja, hogy a Fehér Könyv (*Défense et Sécurité national Le Livre blanc*), illetve az azzal kapcsolatban megjelent nemzetközi sajtóvisszhangok feldolgozása alapján előzetes értékelést adjon Párizs rövid és középtávra érvényes nemzetbiztonsági elképzeléseiről, valamint számba vegye azon fontosabb katonai és politikai következményeket, amelyek Franciaországnak a NATO integrált katonai struktúrájába történő visszatéréssel járnak. Mindennek tükrében az alábbi fonto-

sabb megállapítások és – a korábbiaktól eltérő – súlyponti elemek jelennek meg az új francia stratégiában.

Katonai összefüggések és konzekvenciák

Az új francia Fehér Könyvben lefektetett, tizenöt éves időszakra szóló nemzeti biztonsági stratégia Európa második legerősebb haderejéből egy kisebb, viszont hatékonyabb, mobilabb, nagy távolságokban is reagálni képes ütőerő létrehozását irányozza elő. A jelenlegi 330 ezer fős haderő létszámát 2015-ig 275 ezer főben maximálja. A csökkentésből felszabaduló összegek a tárcán belül maradnak, s a minőségi haderő-átalakításra fordítják őket. Erősödnek a hírszerzésért és a felderítésért, a korai előrejelzésért, az úrhadviselésért, a cybervédelemért és a terrorelhárításért felelős szervezetek. E modernizált haderő és átstrukturált nemzetvédelem Franciaország hatalmi státusának növekedését hivatott elősegíteni.

A haderőre fordítandó költségek az új prioritások figyelembevételével változnak. Annak ellenére, hogy a leépítésből felszabaduló összegeket haderőfejlesztésre fordítják, a jelenlegi 2,3 százalékos GDP-arányt 2012-ig befagyasztják, majd azt követően 2020-ig fokozatosan a NATO által elvárt két százalékra csökkentik. A fejlesztésekre és

beszerzésekre fordítandó költség a jelenlegi évi 15,5 milliárdról 18 milliárd euróra gyarapodik 2009 és 2020 között.

A haderőnemek vonatkozásában a következő leépítésekről döntöttek: a szárazföldi csapatok 144 ezerről 131 ezerre, a légi 63 ezerről 50 ezerre, a haditengerészet pedig 54 ezerről 44 ezerre csökken. A harcoló csapatok összesen 88 ezer, ezen belül pedig az expedíciós erők 30 ezer főre csökkennek az átalakítás végére. Ez utóbbi kontingens készenléti ideje hat hónap, ugyanakkor ebből ötezer főt állandóan műveletben tartanak majd. A védelmi minisztérium és a háttérintézmények civil állománya 18 ezer fővel lesz kevesebb 2025-ig.

A francia haderő-átalakítási tervek teljesen összhangban vannak az EU-képességek uniós szinten elfogadott dokumentumaival, különösen a 2003-as helsinki nyilatkozatban megfogalmazott *Headline Goal*al, azaz az Európai Unió jövőbeni képességeire vonatkozó célkitűzésekkel: ez olyan 60 ezer fős reagáló erő felállításáról döntött, amelynek képesnek kell lennie egy évig tartó műveletben részt venni a világ bármely részén. Azt követően, hogy ennek megfelelően Párizs érdemben is megkezdte az erőképzést, és ezzel az EU *Headline Goal* 60 ezer fős létszámának jelentős hányadát biztosítja.

Több sajtóforrás biztosra veszi, hogy a Sarkozy-kabinetnek kész tervei vannak a NATO és az EU tervezési rendszerének átalakítására, aminek részletei azonban ma még nem ismertek. Annyi kiszivárgott, hogy sem új tervezési struktúrák felállítását, sem a párhuzamosságok fenntartását nem támogatják a franciák. Az átforgalmazás elsődleges célja, hogy az EU erős és autonóm tervezési rendszerrel rendelkezzen, amely markánsan járul majd hozzá a NATO tervezéséhez. Érdekes módon – és

szinte teljesen egybecsengve a washingtoni érdekekkel – Franciaország az EU-műveletek oldalán is maximálisan kiáll az egyidejűleg három, egymástól földrajzilag elkülönülő helyszínen vezetett békeművelethez szükséges expedíciós és intervenciós képességek biztosítása mellett. Mivel a NATO jelenlegi ambíciószintje jelentősen nem tér el ettől, a tervezési rendszerek továbbfejlesztése során valószínűleg az dominál majd, hogy milyen felelősség- és munkamegosztást alakítanak majd ki a két szervezet között.

Nem tudni még, hogy Párizsnak milyen konkrét igényei lesznek a NATO, és persze az EU parancsnoki struktúrájának elemeire, illetve a vezetői beosztásokra vonatkozóan. Szinte biztosra vehető, hogy a NATO integrált katonai struktúrájába történő viszszalépése után Franciaország több parancsnoki struktúraelemet is a területén szeretne tudni. E törekvések ismerete alapvetően a NATO szempontjából fontos, hiszen az eddig is számos kompromisszumtól terhes parancsnoki struktúra felülvizsgálata az utolsó harmadban van, s az újabb francia szükségletek nemcsak felborítják, hanem feleslegessé is tehetik az eddig végzett munkát. Ez különösen annak tudatában figyelemre méltó, hogy Franciaország eddig is részt vett a NATO parancsnoki struktúrájának felülvizsgálataiban, viszont nem hozta nyilvánosságra a kidolgozás alatt álló Fehér Könyvben szereplő ambícióit.

Az előzetes tervek szerint Párizs 800 posztot kér a NATO integrált katonai struktúrájában. Tekintettel arra, hogy a jelenleg 13 ezer fős létszámhoz viszonyítva ez jelentős arány, a francia igény várhatóan komoly feszültséget fog okozni. Annál is inkább, mert a francia igénylistához hozzá kell számítani a küszöbönálló albán és horvát tagság után keletkező igényeket is.

Az új tagok igényei miatt relatíve kisebb lesz az egy nemzetre számított kvóta, ami mellett, hogy biztos költségmegtakarítással és biztonságnövekedéssel jár majd, negatívan hat a régi tagok pozícióira és csökkenti befolyásukat is akár már egy-két éves időtávlatban. A NATO parancsnoki struktúrája átalakításának folyamatában a többi vezető európai hatalmak között már most is feszültségeket kelt, hogy Párizs milyen konkrét tábornoki beosztások megszerzését célozza meg.

Párizs markáns külpolitikai érdekei minden bizonnyal megjelennek a szövetség új stratégiai koncepciójának fejlesztésében. Ahogy a Fehér Könyv fogalmaz: a francia haderőnek képesnek kell lennie intervenciók feladatainak végrehajtására az Atlantitól az Indiai-óceánig. Valószínűsíthető ezért, hogy változnak a NATO jövőbeni műveletei, így az afrikai kontinens és a Közel-Kelet – különös tekintettel az arab térség válságövezeteire – a perifériáról a NATO figyelmének középpontjába kerülnek.

Tekintettel arra, hogy Franciaország a De Gaulle-i stratégia idején is élenjáró volt az intervenciók műveletek vezetésében, biztosra vehető, hogy az expedíciós képességek növelését ezt követően is támogatni fogja. A hagyományos erők vonatkozásában is – minden bizonnyal – nagyobb szerepet kapnak a „könnyű” és „gyorsreagáló erők”.

Az európai és a tengerentúli szövetségesek egybehangzóan üdvözlik, hogy a francia haderő csökkentése miatt az ország valamelyest „atlantizálódik”, jobban függővé válik a NATO-tól is. Azzal ugyan semmiképpen nem számolhatunk, hogy Franciaország feladja az európai identitását az Egyesült Államokkal szemben folytatott küzdelmét, a kooperatív hozzáállás azonban mindenképpen módosít a korábbi transzatlanti status quón. Ennek – a po-

litikai, gazdasági kihatásokon túl – jelentős hadiipari, katonai fejlesztési és képzési konzekvenciái lesznek.

Sarkozy elnök az *The Independent*nek adott interjújában elismerte: az európai hadiipar eltöprel az amerikai mellett. Jóllehet utalt arra is, hogy már számos olyan projekt van folyamatban, ami az európai hadiipar felzárkóztatását hivatott segíteni, de még sok a teendő. Az európai hadiipar robosztus fejlesztésére vonatkozó francia javaslat valószínűleg a francia EU-elnökség végén kerül nyilvánosságra.

A NATO és az EU katonai kultúrái alighanem konzervatívabbak lesznek. A nemzetközi és katonai törzsek integrációjára vonatkozó – a brit, a holland és a dán védelmi minisztérium összevont politikai-katonai törzsei által intenzíven támogatott – terv egy újabb, erős ellenzővel bővül. Jóllehet Franciaország eddig is részese volt a NATO-ban folyó katonapolitikai vitáknak, az integrált katonai törzsből való kilépése óta a francia katonai hatóságok csak rendkívül korlátozottan érvényesítették a katonai érdekeket. A NATO-főparancsnokság reformja ügyében valószínűsíthető, hogy Párizs még erőteljesebben áll majd ki az amerikaiak, németek, spanyolok, görögök és törökök által is preferált független politikai és katonai struktúrák mellett.

Jelen pillanatban még nehezen értelmezhető, mit jelent pontosan az a kitétel, hogy „sem a nukleáris elrettentő erők, sem a NATO-műveletekben részt vevő francia erők nem kerülnek NATO-parancsnokság alá békeidőben”. A nukleáris erők esetében ennek nincs hírértéke, hiszen egyik nukleáris hatalom sem engedi, hogy atom-arszenálja nemzeti fennhatóságon kívülre kerüljön. Az, hogy Párizs milyen módon képzelel el a NATO-műveletekben részt vevő francia erőknek a NATO parancsnoki rendjén kívüli működtetését, szintén ellent-

mondásos. Franciaország tudniillik már eddig is több hadszíntéren és jelentős nemzeti erővel vett részt NATO-műveletekben, s a részvétel mechanizmusa nem tért el a többi szövetséges által követett gyakorlattól.

A francia Fehér Könyv tárgyalja továbbá a stratégiai szállítóképítések hiányának kérdését. Az eddigi NATO- és EU-elemzések azt bizonyítják, hogy az Egyesült Államokat leszámítva jelenleg semmilyen más állam vagy szervezet nem rendelkezik megfelelő és elegendő stratégiai szállítóeszközzel. Ez leginkább a légi szállítás terén mutatkozik meg. A közreadott stratégiai elgondolás arra tesz javaslatot, hogy közös EU-parancsnokság alá integrálják a stratégiai logisztikai képességeket, amin belül a stratégiai légi szállítóflotta, a levegőben történő utántöltő képesség fokozása, valamint több harcászati szállítóhelikopter-egység felállítása a leg-sürgetőbb. Ez összességében ismételten csak az európai, közvetve pedig a transzatlanti expedíciós képességek erősítését eredményezi.

A fegyverrendszerek fejlesztésében – Párizs szerint – a cirkálórakéták, a tengeraltjárók, és a szállító harcjárművek jelentik a rövid távú prioritást. 2015-től felgyorsítják a ballisztikus rakéták elleni védelem műholdas és földi telepítésű szenzorainak, valamint a felderítő radarrendszereknek a fejlesztését és telepítését. A 2008 júliusában elkezdődő EU-elnökségét arra is fel fogja használni a Sarkozy-adminisztráció, hogy elfogadtassa: a francia vagy a brit repülőgép-hordozók bázisán kezdődjön meg egy európai uniós haditengerészeti csoport kialakítása. Ha ez sikerül, visszafordíthatatlanná válik az EU-flotta létrehozásának folyamata. Tekintettel arra, hogy e haditechnikai eszközök hadrendbe állítása a teljes jogú NATO-tag Franciaország által

történik, immár végérvényesen eltűnhet a NATO és EU között az éppen e területeken leginkább jellemző szabványkülönbség. Ez áttételesen jótékonyan hat a nem NATO-tag EU-partnerekkel való interoperabilitás további elmélyítésére is, ami összességében már középtávon is felszámolhatja az Európában és a transzatlanti relációban tapasztalható szabványkülönbségeket.

A katonai infrastruktúrák terén is jelentős változásokat vetít előre a Fehér Könyv: 470 katonai létesítmény bezárását rendelte el országszerte és mintegy 30 további megszüntését a korábbi kolóniák területén, főleg Afrikában. Ebből egyértelműen következik, hogy a volt kolóniák felett gyakorolt francia befolyás fenntartásának szándéka megjelenik majd mind a NATO-ban, mind pedig az EU-ban. Másképpen szólva: Párizs a multilaterális intézmények adta lehetőségeket és azok katonai erőforrásait fogja felhasználni a számára fontos régiók ellenőrzésére. Itt a francia politikai érdekek és a szövetségesek erőfelajánlási hajlandósága közötti komoly konfrontációval kell számolni.

Szokatlan, hogy a hírszerzés, felderítés és korai előrejelzés kormányserveinek növelése és azok működési mechanizmusának leírása ilyen publicitást kap. A Fehér Könyv bemutatása után a *Le Monde*-nak adott interjújában Sarkozy elnök elmondta, hogy az Egyesült Királyság hírszerzőserveinek méretére, több mint négyezer főre duzzasztják a francia felderítés létszámát, a költségvetését pedig megduplázzák. Emellett a nemzeti hírszerzésért felelős főkoordinátori poszt felállításával integráltabbá is teszik a jelenlegi több szervezet munkáját. A hírszerzésen belül a műholdas és rádióelektronikai technológiák kapják a legjelentősebb anyagi támogatást. Később lesz csak ismert, hogy Párizs miképpen kapcsolódik majd be a NATO és az EU információs hálózatába, miképpen

az is, hogy az adatszolgáltatás azonos lesz-e a két szervezet irányába.

Figyelemre méltó, hogy a fenti átalakítási szándékok és az erősebb nemzetközi jelenlét érdekében Párizs milyen korábbi stratégiai elképzeléseit adja fel, illetve ütemezi át (nem ismert határidővel halasztják el a Charles de Gaulle nukleáris anyahajó mintájára építendő új repülőgép-hordozó vízrebocsátását; korlátozzák a szárazföldi haderő hagyományos fegyverrendszereinek, különösen a harcokocsiknak a fejlesztését, és források csak a hadrendben tartáshoz szükséges technikai kiszolgáláshoz állnak majd rendelkezésre; a légierőnél pedig a szállítógépek miatt húzódik tovább az újgenerációs harci repülőgépek kifejlesztése). A szövetségesek és az EU-tagok körében mindenképpen pozitív üzenete van annak, hogy az egyébként ambiciózus és nagy horderejű Sarkozy-stratégia a korábbi tervekhez képest számottevő és látványos áldozatvállalást is tartalmaz.

Végül a NATO katonai struktúrákba történő francia visszatérés kulturális következményéről sem feledkezhetünk meg. A vezetési és irányítási (*Command and Control – C2*) rendben fokozottabban jelenhet meg a francia hadtudomány és nyelv, ami vélhetően konfliktusokat jelent majd kezdetben. Ami a katonai kultúrát illeti, valószínűleg nagyobb hangsúlyt kapnak a koncepciók, az azok kidolgozásában részt vevő törzsek, valamint a koncepciófejlesztéshez szükséges mélyreható viták is jobban intézményesülnek – mint ahogy azt a francia stratégia-kialakítás gyakorlatából jól ismerjük. A nyelv vonatkozásában a jelenlegi szövetségesek egyöntetű álláspontja, hogy az angol mellé nem szabad további nyelvet társítani. Számos katonai fórumon elhangzott, hogy a kétnyelvűség a szakmai minőség és operativitás rovására menne, mint ahogy az az

uniós katonai struktúrák esetében nap mint nap megmutatkozik. Több nem angolszász európai ország képviselője azt támogatja, hogy pontosan az erőforrások megtakarítása és a célorientáltság miatt csak egy vezénylési nyelve legyen az EU-nak is.

Politikai összefüggések és következmények

Az új Fehér Könyv jelentős hangsúlyeltolódásokat mutat az előző, 1994-ben kiadott dokumentumhoz képest. Franciaországra nézve a terrorizmus jelenti a legnagyobb fenyegetést. A haderő-átalakítás legfontosabb célja, hogy a fegyveres struktúrák hatékonyan tudják felvenni a harcot a 21. század kihívásaival szemben. Párizs nem unilaterális politikájával, hanem az európai, transzatlanti és globális politikai közösség aktív részeseként kíván fellépni ezután.

Az integrált katonai szervezet tagjaként Franciaország biztosabban számíthat a szövetségre, különös tekintettel az 5. cikkelyre, ami jelentős katonapolitikai feladat- és erőforrás-átrendezést tesz lehetővé Párizs számára.

E döntés biztos következménye, hogy Párizs külpolitikai érdekei nagyobb súllyal jelennek meg ezután a NATO politikai céljainak kidolgozása, meghatározása során. A francia koncepcionális elképzelések intenzívebb érvényre juttatásával éppúgy számolni kell az Észak-atlanti Tanácsban (*North Atlantic Council – NAC*) és a Katonai Bizottságban (*NATO Military Committee – NATO MC*), mint Párizs regionális érdekeinek érvényesítésével. Ezzel összességében jelentősen változhat az európai stratégiai környezet, áttételesen pedig a globális erőegyensúly, így a NATO és az EU szerepe is.

A NATO-, az EU-, az európai és transzatlanti kapcsolatokban történő erőátrendező hatásmechanizmusában az Egyesült Államok, Németország és az Egyesült Királyság, valamint közvetve Oroszország játssza a további főszerepeket. Franciaország politikai ambíciói tehát e hatalmak erővonalai függvényében alakulnak. A többi vezető nemzet még jelenleg is értékeli a Sarkozy-doktrínát, ezért ma még többséyes, hogy milyen gazdasági, de leginkább pénzügyi fedezetet ad a többi hatalom – különösen Németország – az újdonsült francia politikai ambícióknak.

A hatalmi összefüggések egyik jellegzetes gyakorlati tesztje ma Koszovó. Azzal, hogy Párizs Washington, Berlin és London oldalán az első között ismerte el Koszovó függetlenségét, nemcsak a szerb radikális politikai erővel, hanem Oroszországgal és Kínával szemben is világosan pozicionálta magát. Ez új teret nyithat az európai kisebbségpolitikák fejlődéséhez éppúgy, mint az olyan távolabbi konfliktusok kezeléséhez, mint a kaukázusi, a kurd vagy a tibeti.

Kétségtelen, hogy a transzatlanti kapcsolatokban erősödik az európai jelleg. Pozitív jelenség, hogy az Egyesült Államok nem ellenzi ezt, mi több, számos területen (európai katonai képességek, közös technológiai fejlesztések, szabványosítás) ösztönzi is. Ma még kérdéses, hogy az újdonsült francia elképzelések gyakorlati megvalósítása milyen fogadtatást élvez majd.

Tekintettel arra, hogy a franciáknak a NATO katonai törzséből való kilépése 1966-ban úgy is értelmezhető volt, hogy Párizs ezzel egyben az 5. cikkelyes kötelezettségeket is elutasította, az ország képességfejlesztései meglehetősen sajátosan fejlődtek az elmúlt több mint negyven évben. Európa nyugati, biztonságos környezetét kihasználva Párizs „csupán” a nukleáris elrettentésre alapozta területvé-

delmét, ugyanakkor viszont – korábbi koloniális befolyásának megtartása érdekében – intenzíven fejlesztette expedíciós műveleti képességeit. Ennek ismeretében biztosra vehető, hogy a jövőbeni stratégiai irányelvekben is az expedíciós képességek és a NATO globális szerepvállalásának fokozása mellett érvel majd. Ez jól illeszkedik az amerikai, brit, spanyol, holland, portugál és dán elképzelésekhez, hiszen ezen országok közül több sokszor a korábbi gyarmatával fenntartott különleges kapcsolat miatt támogatja a NATO felelősségi területeinek kiterjesztését.

A közép- és kelet-európai országok 1999-ben és 2004-ben bekövetkezett NATO-integrációjával Európa keleti szárnyára terelődött figyelem ezúttal – egy időre – visszakerül a kontinens nyugati felére.

A szövetség stratégiai partnerségi programjai vonatkozásában előrejelezhető, hogy – Párizs regionális érdekei miatt – a Mediterrán Dialógus (*Mediterranean Dialogue – MD*) relatíve erősödni fog a Békepartnerséggel (*Partnership for Peace – PfP*) szemben, illetve változnak majd a NATO–orosz kapcsolatok (*NATO–Russia Council – NRC*) is.

Egyelőre homályos, hogy Párizs miképpen képzelel el a NATO és az EU biztonság- és védelempolitikája közötti kapcsolatot. Az biztosra vehető, hogy az általánosan mutakozó belpolitikai „karcsúsítási” intézkedések miatt Franciaország a két intézmény vonatkozásában sem gondolkodik párhuzamos struktúrákban. Nagy esély van tehát arra, hogy letisztulásnak indul az EU és a NATO viszonya. E folyamat végére az EU éppolyan szereppel vehet részt a NATO-ban, mint az amerikai szövetségi kormány: ez esetben a közös NATO-ernyő alatt világosan definiálódik a szövetség európai és amerikai erőközpontja.

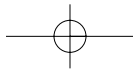
Az is kérdéses még, hogy milyen feladat-, de még inkább milyen célmeghatározást szán Párizs a NATO-nak és az EU-nak. Abban az esetben, ha Franciaország a jelenlegi status quót kívánja erősíteni, akkor az EU hagyományos válságkezelő, stabilizációs – petersbergi – feladatai bővülnek, míg a szövetség esetében a kollektív védelem lenne a legfőbb feladat. Mivel azonban a NATO – valamint az EU – politikai természetét más hatalmak is befolyásolják, nem valószínű, hogy a NATO lemondana a jelenlegi, stratégiai távolságokra is érvényes ambíciószintjéről, illetve, hogy az EU katonai struktúráinak növelését a nemzetek a NATO kárára finanszíroznák. Az ebből fakadó zavarok csökkentése végett feltehetően a közeli jövőben napirendre kerül a két szervezet partnerségi alapelveinek és egymáshoz való viszonyának felülvizsgálata.

Az Amerikai Egyesült Államok esetében csökkenő befolyással számolhatunk nemcsak Európában, hanem a szövetség érdekövezetében is. Washington számára viszont ennek legfontosabb komparatív előnye, hogy nagyobb szabadsággal koncentrálhat az Európán kívül eső globális amerikai érdekekre, és erőforrást szabadíthat fel az Európához kapcsolódó válságövezetekből.

A Sarkozy-stratégia közvetetten ugyan, de mégis figyelemre méltó módon hat majd a NATO–orosz és EU–orosz kapcsolatokra. Tekintettel arra, hogy Párizs és Moszkva mindezidáig egymásban találtak szövetségesre azokban az esetekben, amikor NATO- vagy Amerika-ellenes érdekek merültek fel valamely oldalon, az újra teljes jogú NATO-tag Franciaország bizonyára felhagy korábbi, erősen taktikai alapú politikájával. A másik oldalról pedig az valószínűsíthető, hogy ezáltal a NATO–orosz kapcsolatok is új hangsúlyokat kapnak.

A francia döntés miatt Oroszország kül- és katonapolitikailag egyaránt veszteséget könyvelhet el. Míg ugyanis a Charles de Gaulle által 1966-ban meghozott NATO-ellenes döntés akkor nagyban növelte Moszkva Nyugattal szembeni mozgásterét, addig ez a jelenlegi folyamat teljesen izolálhatja Oroszországot az európai kontinensen. Mindez politikailag Szerbia és Koszovó vonatkozásában, gazdaságilag pedig a nyersanyagpiacon, valamint a kapcsolódó infrastruktúrák fejlesztésében teremthet új körülményeket.

A NATO és az európai szövetségesek szempontjából Franciaország visszatérése politikai, katonai, gazdasági és pénzügyi szempontból egyaránt előnyös: egy jelentős hatalommal növekszik a szövetség politikai súlya; minőségileg és mennyiségileg is javulnak a NATO katonai struktúrái; kooperatívvá válhat az európai és amerikai hadiipar, haditechnológia; valamint a tagállamokat illetően relatív költségcsökkenés és költséghatékonyság mutatkozhat. Abban az esetben, ha végérvényesen kialakulnak a teljes jogú NATO-tag Franciaország és a többi vezető NATO- és EU-hatalom közötti kooperatív mechanizmusok, az európai és amerikai érdekek kölcsönös tiszteletben tartása mentén minden bizonnyal kezdetét veszi a NATO globális szereplővé alakulási folyamatának utolsó szakasza. Összességében megállapítható, hogy a Nicolas Sarkozy elnök által a napokban bemutatott új Fehér Könyv valóban számottevő változásokat jelez a korábbi francia nemzetbiztonsági alapelvekhez képest. Párizs markáns politikai elképzeléseinek érvényre juttatása vélhetően aktív diplomáciával párosul a közeli jövőben. Mivel hatalmi és diplomáciai szempontból egyaránt meghatározó szereplőről van szó, biztos állítható, hogy a párizsi elképzelések keresztülvitele nyo-

mán számottevő változások következnek be a NATO-ban éppúgy, mint az EU-ban. A mottóban említett napóleoni idézet tükrében tehát az események elutasítása, a téves következtetések levonása, vagy az

elkészett reakciók egyértelmű hatása a lépéshátrány, a lemaradás és végül a marginalizálódás lesz, minden egyes szövetségesre és Unió-tagra nézve. ■

Irodalom

Penketh, Anne: The Big Question: What is the new French defence strategy, and should we follow suit? *The Independent*, London, 18 June, 2008.

Aux Armes, Sarkozy outlines a new strategic vision for France and its forces with the aim of boosting the European Union's role in defence. *The Times*, London, 18 June, 2008.

Hall, Ben: France push ahead with plans for stronger Europe. *The Financial Times*, London, 18 June, 2008.

Hall, Ben: Paris to reduce armed forces by fifth. *The Financial Times*, Paris, 17 June, 2008.

Hall, Ben: Sarkozy sets out plans to give EU a bigger military role. *The Financial Times*, London, 17 June, 2008.

Défense et Sécurité national. Le Livre blanc. Odile Jacob, *La documentation Française*, June, 2008.

Défense paradoxale. *Le Monde*, Paris, 17 June, 2008.

France unveils new security strategy with EU focus. *Europe's World*, 18 June, 2008.

Schofield, Hugh: France to double spy budgets and cut 50,000 troops. *The Daily Telegraph*, London, 17 June, 2008.

Les priorités du Livre blanc sur la défense. *Le Monde*, Paris, 18 June, 2008.

Enlanger, Steven – Bennhold, Katrin: French plan major shift in strategy on security. *The International Herald Tribune*, Paris, 17 June, 2008.

